

Eduskunnan vastaus hallituksen esitykseen laiksi yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetun lain muuttamisesta

Eduskunnalle on annettu hallituksen esitys n:o 11/1997 vp laiksi yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetun lain

muuttamisesta. Eduskunta, jolle hallintovaliokunta on antanut asiasta mietintönsä n:o 3/1997 vp, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa 1 päivänä heinäkuuta 1988 annetun lain (651/88) 7 §:n 8 ja 14 kohta ja 11 §:n 1 momentti, näistä 7 §:n 14 kohta sellaisena kuin se on 14 päivänä joulukuuta 1990 annetussa laissa (1102/90),

muutetaan 7 §:n 4 kohta, 8 a §:n 1 momentti, 9 ja 9 a §, 11 §:n 2 ja 4 momentti, 15 §:n 1 ja 3 momentti sekä 15 a §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 8 a §:n 1 momentti, 9 ja 9 a §, 11 §:n 4 momentti ja 15 §:n 1 ja 3 momentti mainitussa 14 päivänä joulukuuta 1990 annetussa laissa ja 15 a §:n 1 momentti 8 päivänä joulukuuta 1994 annetussa laissa (1115/94), sekä

lisätään 8 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2—4 momentti siirtyvät 3—5 momentiksi, ja uusi 6 momentti seuraavasti:

7 §

Yhteistoimintamenettelyn piiriin kuuluvat asiat

Yhteistoimintamenettelyn piiriin kuuluvat:

4) kehittämis- ja rationalisointihankkeet,

henkilöstö- ja koulutussuunnitelmat ja niihin suunnitelmakaudella tehtävät muutokset, työsuojelun toimintaohjelma sekä ne henkilöstö- ja koulutussuunnitelmaan tai työsuojelun toimintaohjelmaan sisällytettävät toimenpiteet, jotka jouduttavat naisten ja miesten tasa-arvon toteutumista työpaikalla;

8 §

Yhteistoimintamenettely

Viraston tulee ennen yhteistoimintamenettelyn aloittamista antaa asian käsittelyn kannalta tarpeelliset tiedot asianomaisille virkamiehille tai työntekijöille sekä asianomaisille henkilöstön edustajille. Nämä tiedot, kuten tiedot suunnitellun vähentämisen perusteista, arvio vähentämisen kohteeksi joutuvien virkamiesten ja työntekijöiden lukumäärästä eri ryhmissä, arvio ajasta, jonka kuluessa suunnitellut vähentämiset aiotaan toteuttaa, sekä tiedot periaatteista, joiden mukaan vähentämisen kohteena olevat virkamiehet tai työntekijät määräytyvät, on annettava kirjallisesti, jos virasto harkitsee vähintään kymmenen virkamiehen tai työntekijän osa-aikaistamista tai irtisanomista taikka lomauttamista yli 90 päiväksi.

Jos yhteistoimintamenettelyssä käsiteltävän asian laajuus tai vaikeaselkoisuus sitä edellyttävät, henkilöstön edustajille on varattava mahdollisuus kuulla kyseisessä virastossa työskentelevää asiantuntijaa. Jos virasto käyttää ulkopuolista asiantuntijaa sellaisessa tehtävässä, joka tämän lain mukaan kuuluu yhteistoimintamenettelyn piiriin, myös henkilöstön edustajille on varattava mahdollisuus kuulla kyseistä asiantuntijaa.

8 a §

Neuvotteluesitys

Neuvotteluesitys on, jollei yhteistoimintamenettelyssä toisin sovita, 7 §:n 1—5 ja 10 kohdassa tarkoitetussa asiassa tehtävä kirjallisesti vähintään kolme päivää ennen neuvottelun alkamista. Mainittu aika on kuitenkin viisi päivää, jos 7 §:n 1—5 ja 10 kohdan mukaan neuvoteltava toimenpide ilmeisesti johtaa yhden tai useamman virkamiehen tai työntekijän osa-aikaistamiseen, irtisanomiseen tai lomauttamiseen. Esityksessä on oltava neuvottelujen alkamisajan ja -paikan lisäksi tiedot siitä, mitä asioita neuvottelussa tulee käsiteltäviksi. Esitykseen tulee liittää 8 §:n 2 momentin mukaiset tiedot. Tiedot voidaan kuitenkin antaa erikseen jo ennen

neuvottelujen alkamista.

9 §

Neuvotteluvälvoitteen sisältö ja sen täytyminen

Jollei muusta menettelystä ole viraston ja henkilöstön edustajien kesken yhteistoimintamenettelyssä sovittu tai 2 ja 3 momentista muuta johdu, viraston katsotaan täyttäneen 8 §:ssä tarkoitetun neuvotteluvälvoitteen silloin, kun asia on käsitelty 8 §:ssä säädetyllä tavalla tai 5 §:ssä tarkoitetussa yhteistoimintaelimessä. Ennen yhteistoimintamenettelyä annettuja tietoja voidaan täydentää yhteistoimintamenettelyn aikana kenen tahansa yhteistoimintamenettelyyn osallistuvan aloitteesta. Jos yhteistoimintamenettelyssä ei ole päästy asiassa yksimielisyyteen, virasto voi aloittaa asian toteuttamisen tiedotettuaan asiassa päätetyistä toimenpiteistä yhteistoimintamenettelyyn osallistuneille.

Jos 7 §:n 1—5 tai 10 kohdan mukaan neuvoteltava toimenpide ilmeisesti johtaa yhden tai useamman virkamiehen tai työntekijän osa-aikaistamiseen, irtisanomiseen tai lomauttamiseen, viraston ei katsota täyttäneen neuvotteluvälvoitettaan, ennen kuin asiassa on päästy yksimielisyyteen tämän lain mukaisessa yhteistoimintamenettelyssä taikka ennen kuin yksimielisyyteen pääsemiseksi on ensin neuvoteltu toimenpiteen perusteista ja vaikutuksista ja sen jälkeen erikseen vaihtoehdoista vähentämisen kohteena olevan henkilöpiirin rajoittamiseksi ja vähentämisestä aiheutuvien seurausten lieventämiseksi sekä neuvottelujen alkamisesta on kulunut vähintään seitsemän päivää. Jos toimenpide ilmeisesti johtaa vähintään kymmenen virkamiehen tai työntekijän osa-aikaistamiseen tai irtisanomiseen taikka lomauttamiseen yli 90 päiväksi, edellä mainittu aika on kuitenkin vähintään kuusi viikkoa neuvottelujen alkamisesta. Jollei sovita toisin, neuvottelu vaihtoehdoista voi viimeksi mainitussa tapauksessa alkaa aikaisintaan seitsemän päivän kuluttua siitä, kun perusteista ja vaikutuksista on neuvoteltu.

Jos yhteistoimintamenettely on aloitettu ennen viraston tai sen osan tehtävien tai henkilöstön toiseen virastoon siirtämistä, vastaanottavan viraston osalta neuvottelu-

ajaksi lasketaan myös se aika, jonka se on ollut neuvotteluissa osapuolena.

9 a §

Neuvottelujen kirjaaminen

Viraston on pyynnöstä huolehdittava siitä, että 7 §:ssä tarkoitettuun neuvotteluun sisältyvien kokousten ajankohdat, osallistujat, neuvottelun tulos tai osapuolten kannanotot kirjataan pöytäkirjaan. Neuvotteluosapuolet tarkastavat ja allekirjoittavat pöytäkirjan.

11 §

Tiedottamisvelvollisuus

Yhteistoimintamenettelyn piiriin kuuluvassa asiassa tekemästään ratkaisusta viraston on viivytyksettä tiedotettava asianomaisille virkamiehille ja työntekijöille sekä heidän edustajilleen.

Valtion liikelaitoksen, johon sovelletaan valtion liikelaitoksista annettua lakia, tulee lisäksi esittää henkilöstön edustajille liikelaitoksen tilinpäätös viipymättä sen jälkeen, kun valtioneuvosto on hyväksynyt sen, sekä vähintään kaksi kertaa vuodessa selvitys liikelaitoksen taloudellisesta tilasta sekä viipymättä muutokset, jotka olennaisesti poikkeavat mainituissa selvityksissä esitetystä kehityksestä.

15 §

Sopimusoikeus

Valtion asianomainen viranomainen sekä virkamiesten ja työntekijäin yhdistykset, joiden varsinaisiin tarkoituksiin kuuluu virkamiesten ja työntekijöiden etujen valvominen virka- ja työsuhteissa ja jotka yhteensä edustavat laajasti sopimuksen piirissä olevaa henkilöstöä, voivat tehdä henkilöstön edustajista 4 §:n 2 momentissa tarkoitetun sopi-

muksen sekä sopimuksin myös poiketa siitä, mitä 4 ja 5 §:ssä säädetään yhteistoiminnan osapuolista, 7 §:ssä yhteistoimintamenettelyn piiriin kuuluvista asioista, 7 a §:ssä henkilöstö- ja koulutussuunnitelmista, 8 §:ssä yhteistoimintamenettelystä, 8 a §:ssä neuvotteluesityksestä, 9 §:ssä neuvotteluvetoisuuden sisällöstä ja sen täyttymisestä, 9 a §:ssä neuvottelujen kirjaamisesta, 11 §:ssä työnantajan tiedottamisvelvollisuudesta sekä 14 §:ssä henkilöstön edustajien vapautuksesta työstä. Edellä 8 §:n 4 momentissa säädettyä yhteistoimintamenettelyä ei kuitenkaan voida sopimuksin laajentaa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja valtion asianomaisia viranomaisia ovat valtiovarainministeriö koko valtionhallinnon osalta, ministeriöt kukin omalta osaltaan ja alaistensa virastojen osalta ja ne virastot omalta osaltaan, joilla on riittävät valmiudet ja edellytykset sopimuksen tekemiseen ja jotka hallinnonalan ministeriö on siihen oikeuttanut. Ministeriön tai viraston sopimuksessa ei saa sopia toisin siitä, mitä valtiovarainministeriön ja virkamiesten ja työntekijäin yhdistysten kesken on tämän lain nojalla sovittu.

15 a §

Hyvitys

Jos 7 §:n 1—5 tai 10 kohdassa tarkoitettu asia on tahallisesti tai ilmeisestä huolimattomuudesta ratkaistu noudattamatta, mitä 8 §:n 1 tai 3—5 momentissa taikka 8 a tai 9 §:ssä säädetään ja virkamies tai työntekijä on asian yhteydessä osa-aikaistettu, irtisanottu tai lomautettu, hänellä on oikeus saada työnantajalta hyvityksenä enintään 20 kuukauden palkka.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Tällä lailla kumotaan yhteistoimintasopimuksia tekevästä valtion virastoista ja laitoksista 28 päivänä lokakuuta 1988 annettu asetus (890/88) siihen myöhemmin tehtyine

muutoksineen. Niillä virastoilla ja laitoksilla, joilla tämän lain voimaan tullessa oli oikeus mainitun asetuksen mukaan tehdä yhteistointasopimus, säilyy tämä oikeus.

Helsingissä 15 päivänä huhtikuuta 1997
